

Bruxelles, 11.9.2019
COM(2019) 412 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIU

**privind Summitul 2019 pentru acțiuni climatice, găzduit de secretarul general al
Organizației Națiunilor Unite la New York**

Introducere

Schimbările climatice reprezintă o provocare definitorie pentru generația noastră, iar UE a ocupat un loc de frunte în negocierea unui cadru multilateral pentru a răspunde acestei provocări globale. În 2015, diplomația UE a jucat un rol esențial în intermedierea Acordului de la Paris privind schimbările climatice, un acord istoric, cu o anvergură globală. Un număr de 195 de țări au convenit asupra unui obiectiv simplu: să lase generațiilor viitoare o planetă mai sănătoasă și societăți mai prospere, mai moderne și mai echitabile. Pentru prima dată, sistemul ONU a asigurat contribuții din partea tuturor țărilor pentru a limita emisiile lor de gaze cu efect de seră. Toți cei mai importanți emițători din lume s-au angajat acum să atingă acest obiectiv, inclusiv China, care, luată separat, este sursa a mai mult de un sfert din emisiile globale. Acordul de la Paris stabilește un obiectiv de limitare a creșterii temperaturii medii globale la mult sub 2 °C, vizând totodată o limită de 1,5 °C. Acesta trage la răspundere părțile sale contractante prin intermediul unui sistem solid de asigurare a transparenței, care le va monitoriza progresele în punerea în aplicare a contribuțiilor lor și care le impune părților ca, o dată la cinci ani, să crească nivelul de ambiție al contribuțiilor lor în contextul celor mai recente date științifice.

UE a acționat rapid și cu hotărâre pe plan intern pentru ca angajamentele asumate în cadrul Acordului de la Paris să se sprijine pe acțiuni reale. La începutul mandatului actualei Comisii, în urmă cu aproape cinci ani, președintele Juncker a definit, ca prioritate clară pentru combaterea schimbărilor climatice, crearea unei uniuni energetice europene reziliente, împreună cu o politică privind schimbările climatice orientată spre viitor, care să determine o tranziție echitabilă și corectă către o economie modernă, neutră din punct de vedere climatic și competitivă și care să creeze în același timp oportunități propice pentru noi locuri de muncă și o creștere durabilă. Acțiunile climatice sunt fundamentale și pentru realizarea tuturor celor 17 obiective de dezvoltare durabilă.

Ca rezultat al acestei politici, UE este acum singura economie mare din lume care a transpus integral în legislație măsurile necesare pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul Acordului de la Paris și va depune eforturi pentru a reduce cu cel puțin 40 % emisiile sale de gaze cu efect de seră, până în 2030, pregătindu-se pentru o economie neutră din punct de vedere climatic.

În prezent, UE are, probabil, cel mai cuprinzător și mai ambițios cadru legislativ, bazat pe un proces decizional democratic și favorabil incluziunii de lungă durată. UE parcurge cu succes tranziția către o economie neutră din punct de vedere climatic: între 1990 și 2017, emisiile sale de gaze cu efect de seră au scăzut cu 23 %, în timp ce economia a crescut cu 58 %. Întrucât partenerii noștri internaționali își intensifică propriile eforturi de tranziție, interesul față de modelul UE și politicile sale crește, oferind oportunități excelente pentru cooperarea în domeniul politicilor și pentru diplomația economică.

În ciuda schimbărilor în materie de orientare determinate de ciclurile politice interne, în special în Statele Unite ale Americii, sprijinul global pentru Acordul de la Paris rămâne puternic, acordul fiind, în prezent, ratificat de cele mai importante economii din lume, cu excepția uneia. Cu toate acestea, este clar că tranziția globală necesară pentru îndeplinirea obiectivelor Acordului de la Paris nu se desfășoară suficient de rapid. Cele mai recente

rapoarte științifice, în special raportul special privind încălzirea globală cu 1,5 °C¹, elaborat de Grupul interguvernamental privind schimbările climatice (IPCC) confirmă că prima rundă de contribuții ale părților la Acordul de la Paris nu este suficientă pentru îndeplinirea obiectivelor acordului. Ca urmare a acestor evoluții, îngrijorarea publică crește, iar cetățenii solicită acțiuni mai ambițioase și mai decisive pentru combaterea schimbărilor climatice, astfel cum o confirmă recente alegeri europene și sondajul Eurobarometru privind schimbările climatice².

În acest context, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, António Guterres, găzduiește un summit pentru acțiuni climatice, la New York, la 23 septembrie 2019, în ziua de dinaintea deschiderii Adunării Generale a ONU. Acesta va fi urmat de summitul ONU privind obiectivele de dezvoltare durabilă (24-25 septembrie).

Obiectivul summitului pentru acțiuni climatice este acela de a stimula nivelul de ambiție în ceea ce privește schimbările climatice și de a accelera măsurile de punere în aplicare a Acordului de la Paris. Summitul urmărește, în special, să încurajeze părțile să crească nivelul de ambiție al actualelor lor angajamente în materie de reducere a emisiilor și să prezinte strategii pe termen lung, la timp pentru reuniunea Conferinței părților (la Acordul de la Paris) de la sfârșitul anului 2020. Summitul va fi o oportunitate importantă pentru ca șefii de stat și de guvern să își prezinte planurile pentru creșterea nivelului de ambiție și intensificarea progresului actual, precum și pentru ca administrațiile publice subnaționale, întreprinderile, inițiativele de finanțare publice și private, în paralel cu societatea civilă, să transmită semnale puternice de piață și politice și să încurajeze îndeplinirea obiectivelor. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, dl Guterres, a solicitat tuturor șefilor de stat și de guvern să participe la summit, adresându-le, totodată, următorul mesaj: „Nu veniți cu un discurs, veniți cu un plan”.

O Uniune Europeană hotărâtă să crească nivelul de ambiție în ceea ce privește schimbările climatice

UE și statele membre, fidele angajamentului lor față de o acțiune multilaterală bazată pe știință, se pregătesc activ pentru a adopta și a prezenta, până la începutul anului 2020, o strategie pe termen lung a UE, care să aibă obiectivul de a atinge neutralitatea climatică până în 2050. Prezentarea unor astfel de strategii până în 2020 este ceea ce se așteaptă de la toate guvernele participante în temeiul Acordului de la Paris. Ca pregătire pentru elaborarea strategiei pe termen lung a UE și pentru a le permite tuturor statelor membre să analizeze și să integreze această viziune, Comisia Europeană a răspuns deja, în noiembrie 2018, la solicitarea Consiliului European, prin comunicarea intitulată „O planetă curată pentru toți”³. Pe parcursul ultimului an, aceasta a făcut obiectul unei dezbateri democratice aprofundate la nivel european, național și local. Pe lângă nivelul UE, statele membre ale UE au, de

¹ Raportul special pe 2018 al IPCC privind încălzirea globală cu 1,5 °C peste nivelurile preindustriale și direcțiile conexe de evoluție a emisiilor globale de gaze cu efect de seră, în contextul consolidării răspunsului mondial la amenințarea reprezentată de schimbările climatice, al dezvoltării durabile și al eforturilor de eradicare a sărăciei.

² Eurobarometru special 490: „Schimbările climatice”

³ 28/11/2018 – COM (2018) 773 – O planetă curată pentru toți – O viziune europeană strategică pe termen lung pentru o economie prosperă, modernă, competitivă și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei.

asemenea, obligația de a elabora propriile lor strategii naționale pe termen lung, în temeiul Regulamentului privind guvernanta uniunii energetice.

Marea majoritate a statelor membre ale UE au aprobat deja obiectivul UE de realizare a neutralității climatice până în 2050⁴ și în prezent au loc discuții suplimentare în vederea ajungerii la un consens în următoarele câteva luni. Consiliul European a invitat Consiliul și Comisia să își intensifice activitățile pentru stabilirea condițiilor, a stimulentei și a cadrului favorizant care urmează să fie pus în aplicare pentru a asigura o tranziție către o Uniune Europeană neutră din punct de vedere climatic. Consiliul European va finaliza orientările sale înainte de sfârșitul anului, pentru a prezenta, la începutul anului 2020, strategia pe termen lung a UE în cadrul Convenției-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (CCONUSC). De asemenea, el a invitat Banca Europeană de Investiții să își intensifice activitățile în sprijinul acțiunilor climatice. Parlamentul European, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor au aprobat deja obiectivul de realizare a neutralității climatice până în 2050.

Realizarea neutralității climatice până în 2050, un obiectiv mai ambițios decât calea stabilită în raportul special al IPCC privind încălzirea globală cu 1,5 °C, este pentru UE o provocare din perspectiva investițiilor și a modernizării, precum și o mare oportunitate de a obține avantajul competitiv al primului venit, de a crea noi locuri de muncă și de a crește nivelul de trai al populației. Urmărirea unor obiective mai modeste ar însemna o renunțare la ambiția noastră globală îndelungată în ceea ce privește schimbările climatice și ratarea unei oportunități economice pentru UE.

Bugetul Uniunii Europene se află în centrul transformării în realitate a ambiției noastre în ceea ce privește schimbările climatice. Comisia Europeană a propus un buget al UE de peste o mie de miliarde EUR pentru perioada 2021-2027⁵, care este, în prezent, în curs de negociere. Comisia Europeană a propus ca cel puțin 25 % din cheltuielile UE să fie alocate activităților de atenuare a schimbărilor climatice și de adaptare la acestea, inclusiv bugetul Uniunii Europene pentru cooperarea internațională și cooperarea pentru dezvoltare. În consecință, bugetul viitor va stimula acțiunile favorabile climei în toate domeniile de politică și va fi supus unor verificări pentru a asigura faptul că nu finanțăm investiții care nu sunt coerente cu tranziția către neutralitatea climatică. Programul Orizont Europa va remodela direcția cercetării și inovării europene, având în centru acțiunile climatice. InvestEU, Mecanismul pentru interconectarea Europei, toate fondurile noastre de coeziune și fondurile UE pentru dezvoltare rurală vor fi disponibile pentru a furniza stimulente pentru investițiile productive și în infrastructură de care avem nevoie în toate părțile UE.

Procesul de modernizare profundă va trebui să fie bine gestionat, asigurându-se o tranziție echitabilă și acceptabilă pentru toți din punct de vedere social, în spiritul incluziunii și al solidarității. Atât UE, cât și statele membre trebuie să ia în considerare încă de la început implicațiile sociale și să aplice toate politicile relevante pentru a răspunde acestei provocări. Bugetul UE, politica de ocupare a forței de muncă și politica socială, precum și politicile de coeziune pot reduce disparitățile economice, sociale și teritoriale din întreaga Uniune. Inițiativele regionale aflate în desfășurare, lansate de Comisia Juncker, precum platforma și proiectele-pilot pentru regiunile carbonifere și cu factor de emisie de CO₂ mare aflate în

⁴ Concluziile Consiliului European din 20 iunie 2019, EUCO 9/19.

⁵ Propunerea Comisiei privind cadrul financiar multianual (CFM) pentru perioada 2021-2027.

tranziție, marchează un pas înainte în această direcție. Noi inițiative sunt în curs de pregătire pentru a aborda în mod cuprinzător costurile sociale și economice ale modernizării determinate de politicile privind schimbările climatice, precum Just Transition Fund (Fondul pentru o tranziție echitabilă). Punerea deplină în aplicare a planului de acțiune al UE pentru economia circulară⁶ contribuie la eforturile UE de a dezvolta o economie neutră din punct de vedere climatic, combinând utilizarea eficientă a resurselor și competitivitatea⁷. De asemenea, este esențial să se asigure consecvența deplină și sprijinul reciproc deplin în toate domeniile de politică relevante, precum calitatea aerului și biodiversitatea. Politica privind schimbările climatice și politica de mediu trebuie să meargă mână în mână.

Este esențial, în plus, ca sectorul privat să se alinieze la această viziune și ca autoritățile să facă progrese în ceea ce privește cadrul favorizant care să permită sectorului privat să investească într-o economie neutră din punct de vedere climatic la nivel mondial. Datorită setului de măsuri privind finanțarea durabilă, introduse în cadrul uniunii piețelor de capital a Uniunii Europene, Uniunea Europeană ocupă, de asemenea, un loc de frunte în ceea ce privește eforturile internaționale de redirecționare a fluxurilor de capital către obiectivele noastre climatice și de gestionare a riscurilor financiare care rezultă din schimbările climatice. În plus, Uniunea Europeană pregătește, împreună cu alți parteneri, inițiativa „International Platform on Sustainable Finance (Platforma internațională pentru finanțarea durabilă)”, care urmează să fie lansată cu ocazia săptămânii climei, organizată de ONU la New York, pentru a coordona instrumentele politicii de reglementare pentru piețele de capital. Platforma vizează să facă schimb de bune practici și să reunească diferite inițiative în domeniul finanțării și al investițiilor durabile din punct de vedere al mediului, inclusiv în ceea ce privește taxonomiile verzi, prezentarea de informații, standardele (de exemplu, obligațiunile ecologice), etichetele și criteriile de referință.

Uniunea Europeană consideră că elaborarea unor astfel de strategii internaționale coerente, împreună cu parteneri precum G20, este cea mai bună cale de a stimula investițiile la scară necesară pentru cea mai importantă tranziție economică a timpurilor noastre și de a alinia fluxurile de capital la obiectivele Acordului de la Paris. UE și statele sale membre au plasat Acordul de la Paris și obiectivele de dezvoltare durabilă în centrul acțiunilor lor externe. În mod similar, gama de acorduri comerciale și de cooperare cu caracter juridic obligatoriu ale UE va continua să includă dispoziții robuste pentru promovarea acțiunilor climatice și pentru punerea în aplicare a Acordului de la Paris.

Uniunea Europeană continuă să producă rezultate concrete

Mesajul Uniunii Europene în cadrul summitului pentru acțiuni climatice nu se va limita la simpla stabilire a unor obiective ambițioase; acesta va insista asupra unei puneri în aplicare solide și cuprinzătoare. Uniunea Europeană și-a depășit deja obiectivul de reducere a emisiilor sale de gaze cu efect de seră până în 2020 și a finalizat cadrul său legislativ unic cu caracter obligatoriu care ne va permite să depășim și obiectivul climatic stabilit pentru 2030, inclusiv în ceea ce privește mecanismul de guvernanță, monitorizare și verificare.

⁶ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - „Închiderea buclei – un plan de acțiune al UE pentru economia circulară”, COM(2015) 614.

⁷ Raport al Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor privind punerea în aplicare a planului de acțiune pentru economia circulară, COM(2019) 190.

Pentru prima dată, UE s-a dotat și cu un cadru de guvernanță al uniunii energetice, în care statele membre trebuie să elaboreze planuri naționale integrate privind energia și clima pentru perioada 2021-2030, pentru a arăta în ce mod își pot îndeplini obiectivele până în 2030. Regulamentul privind guvernanța asigură transparența, printr-o consultare largă cu privire la planurile naționale, precum și o cooperare intensificată între statele membre pentru realizarea obiectivelor uniunii energetice. Primele proiecte de planuri au fost evaluate; acestea au identificat domeniile care necesită îmbunătățiri pentru a asigura realizarea obiectivelor până în 2030 și a ne menține pe termen lung pe calea către neutralitatea climatică. S-a estimat că, atunci când vor fi puse în aplicare pe deplin, măsurile vor permite Uniunii Europene să-și reducă emisiile de gaze cu efect de seră cu aproximativ 45 % până în 2030 (comparativ cu nivelurile din 1990), depășind obiectivul Uniunii Europene prevăzut în contribuția stabilită la nivel național (CSN) a Uniunii Europene de a reduce emisiile cu cel puțin 40 % până în 2030.

În același timp, strategia Uniunii Europene de adaptare la schimbările climatice⁸ a încurajat acțiuni naționale, regionale și locale de adaptare la schimbările climatice pentru ca, din 2013, Europa să devină mai rezilientă la efectele lor. Lecțiile pe care le-am învățat prin creșterea rezilienței noastre la efectele schimbărilor climatice – precum imunizarea infrastructurii și a investițiilor la schimbările climatice, sinergiile realizate cu reducerea riscurilor de dezastre, inclusiv prin intermediul RescEU⁹, adoptarea pe o scară mai largă a soluțiilor verzi cu privire la orașe și utilizarea inovatoare a datelor spațiale – îi vor ajuta și pe partenerii noștri internaționali să își crească propria lor reziliență. În plus, Comisia Europeană va analiza și mai îndeaproape modul în care riscurile climatice pot afecta stabilitatea financiară sau coeziunea socială.

În plus, potrivit celor mai recente cunoștințe științifice ale IPCC și ale Platformei interguvernamentale științifico-politice privind biodiversitatea și serviciile ecosistemice, singurele soluții de durată de combatere a schimbărilor climatice sunt cele care acordă o atenție mai mare naturii, inclusiv pădurilor sănătoase și reziliente. În această privință, Uniunea Europeană colaborează, de asemenea, cu țări partenere pentru a intensifica acțiunile care abordează defrișarea și degradarea pădurilor, în conformitate cu recenta Comunicare¹⁰ a Comisiei Europene pe această temă. În plus, IPCC finalizează în prezent raportul său privind oceanele și criosfera.

Pentru Uniunea Europeană, toate acestea reprezintă o investiție în prosperitatea noastră și în pregătirea pentru o economie durabilă, neutră din punct de vedere climatic și circulară.

Uniunea Europeană – cel mai important donator de fonduri în domeniul combaterii schimbărilor climatice

Fiind conștientă de faptul că emisiile UE reprezintă numai aproximativ 9 % din totalul emisiilor globale, UE își va intensifica intervențiile de proximitate și cooperarea financiară și tehnică cu toate țările partenere. În centrul sprijinului nostru se vor afla contribuțiile stabilite

⁸ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - „O strategie a UE privind adaptarea la schimbările climatice”, COM(2013) 216 final.

⁹ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Regiunilor - „Consolidarea gestionării dezastrelor la nivelul UE: rescEU – Solidaritate însoțită de responsabilitate”, COM(2017) 773 final.

¹⁰ Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor - „Intensificarea acțiunii UE pentru protejarea și refacerea pădurilor la nivel mondial”, COM(2019) 352 final.

la nivel național. UE ocupă un loc de frunte în ceea ce privește tranziția globală către o economie globală favorabilă incluziunii, echitabilă și neutră din punct de vedere climatic pentru toți.

Colaborarea cu parteneri internaționali și schimbul de experiență pentru a încuraja acțiuni climatice globale sunt și continuă să fie o prioritate, iar noi servim drept exemplu. Uniunea Europeană rămâne cel mai important donator de asistență pentru dezvoltare din lume: 74,4 miliarde EUR în 2018, acțiunile climatice fiind integrate din ce în ce mai mult, intensificându-ne sprijinul pentru punerea în aplicare a contribuțiilor stabilite la nivel național ale țărilor partenere prin asistență economică, prin consolidarea capacităților, precum și prin activități de promovare și un spirit de conducere ferme în negocierile multilaterale.

Schimbările climatice afectează cele mai vulnerabile țări într-un mod disproporționat. Uniunea Europeană este cel mai important donator de fonduri din lume în domeniul combaterii schimbărilor climatice. Contribuțiile UE și ale statelor sale membre, care reprezintă peste 40 % din valoarea totală a fondurilor publice acordate la nivel mondial pentru combaterea schimbărilor climatice, au crescut de peste două ori din 2013, depășind suma de 20 de miliarde EUR anual¹¹. Și în această privință, modul în care UE abordează acțiunile climatice globale, inclusiv prin intermediul Băncii Europene de Investiții și al creșterii fondurilor din bugetul următor alocate acțiunilor climatice, va depăși cu mult sfera publică, prin inițiative noi, menite să catalizeze și să multiplice investițiile sectorului privat.

Planul de investiții externe al Uniunii Europene va fi consolidat prin Fondul european pentru dezvoltare durabilă Plus propus, având o capacitate de 60 de miliarde EUR, pentru a mobiliza investiții durabile în scopul punerii în aplicare a Agendei 2030 pentru dezvoltare durabilă și a Acordului de la Paris privind schimbările climatice.

Concluzii și etapele următoare

Uniunea Europeană continuă să se angajeze să asigure succesul summitului 2019 pentru acțiuni climatice. Considerăm că palmaresul nostru în ceea ce privește acțiunile climatice, deliberările noastre favorabile incluziunii cu privire la un plan pentru realizarea efectivă, până în 2050, a neutralității climatice, nu doar pentru urmărirea acestui obiectiv, și hotărârea noastră de a pune în aplicare angajamentele în ceea ce privește clima, consacrate deja în legislația europeană cu caracter obligatoriu, formează împreună un plan puternic pentru summitul din septembrie.

Uniunea Europeană va fi reprezentată în segmentul liderilor din cadrul summitului pentru acțiuni climatice de președintele Consiliului European, Donald Tusk. Coordonarea mesajelor exprimate în cadrul summitului între statele membre și instituțiile UE, precum și nivelul excepțional de mare al participării liderilor UE la summit vor permite UE să transmită într-un mod cuprinzător și coerent ambiția, acțiunile, unitatea și hotărârea Europei, recunoscând totodată bogăția abordărilor aplicate de statele membre în mod individual.

Rezumatul președintelui va include inițiativele și angajamentele prezentate în cadrul summitului pentru acțiuni climatice. Pentru a monitoriza progresele, a asigura asumarea

¹¹ Concluziile Consiliului ECOFIN privind finanțarea combaterii schimbărilor climatice, 6 noiembrie 2018.

răspunderii și a facilita punerea în aplicare a propunerilor din cadrul summitului, vor fi puse în practică mecanisme de monitorizare. Acestea vor fi continuate de sistemul Organizației Națiunilor Unite, inclusiv CCONUSC.

Toate aceste demersuri formează o bază solidă pentru un nivel de ambiție și mai mare al UE în ceea ce privește schimbările climatice. Ca urmare a recentelor alegeri din Parlamentul European și a formării noii Comisii Europene, UE va continua dezbateră internă cu privire la modul de a crește și mai mult nivelul de ambiție și a realiza obiectivele care au fost stabilite, fără a trece cu vederea nicio persoană sau regiune. Ne așteptăm să continuăm să punem în aplicare acțiuni îndrăznețe și ambițioase, valorificând realizările noastre considerabile de până acum.

Acțiunile climatice ocupă într-adevăr un loc important în cadrul orientărilor politice ale președintelui ales al Comisiei, Ursula von der Leyen, ca parte a propunerii privind încheierea unui Pact ecologic european care vizează să transforme UE în primul continent neutru din punct de vedere climatic din lume¹². Cele trei obiective – 1) consolidarea, în legislația cu caracter obligatoriu, a obiectivului pe termen lung de realizare a neutralității climatice până în 2050, 2) creșterea nivelului de ambiție în ceea ce privește schimbările climatice pe termen scurt și mediu, într-un mod sinergic cu conservarea mediului natural al Europei și 3) consolidarea acțiunilor internaționale pentru a încuraja țările terțe să își crească nivelul de ambiție în ceea ce privește combaterea schimbărilor climatice – vor fi o prioritate esențială pentru următoarea Comisie.

¹² Orientări politice pentru următoarea Comisie (2019-2024) – „O Uniune mai ambițioasă: Programul meu pentru Europa”, 16 iulie 2019: https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_ro.pdf.